

Projekt Nr .....

z dnia .....Zatwierdzony przez Wójta
Gminy.....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SIENNO

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019, stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Gminy:
R. Markiewicz

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Sienno

z dnia.....2017 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, podstawową komórkę. To rodzina jest podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, w którym nabywa wiedzę o otaczającym go świecie, uczy się odróżniać dobro od zła.

Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, jego postawę społeczną dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne - ich oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną.

Współczesna rodzina narażona jest na wpływ wielu negatywnych czynników zewnętrznych, które są przyczyną wielorakich przeobrażeń. Główną przyczyną występowania współczesnych problemów w rodzinie jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w wyniku bezrobocia, obniżenia wynagrodzenia, wzrostu kosztów utrzymania. Wszystkie te czynniki wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a tym samym na rozwój dzieci w rodzinie. Obecnie zaobserwować można wzrost liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych a także rozwodów. Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, które mają negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz przy użyciu sił i środków społecznych. Długoletnie utrzymywanie się sytuacji kryzysowej w rodzinie może doprowadzić do zerwania więzi rodzinnych a w konsekwencji do konieczności umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej. Uwzględniając fakt, że rodzina biologiczna sprzyja najbardziej prawidłowemu rozwojowi dziecka, należy dołożyć wszelkich starań aby ono jak najdłużej w niej pozostało.. Dlatego też należy wspierać rodzinę w prawidłowym wykonywaniu jej funkcji - podjąć pracę z rodziną w jej otoczeniu, w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby zabierania dziecka z rodziny. Działania muszą być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym udziałem. Zarówno pracownicy socjalni jak asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie rodziny, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin, konsekwencjami których najbardziej zagrożone będą dzieci.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wprowadziła możliwość zatrudnienia do pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji zarówno rodziców jak i dzieci. Asystent nie przejmuje działań za rodzinę - wspiera ją w wykonywaniu obowiązków jak również w podjętych działaniach, ukierunkowując te działania w taki sposób aby przyniosły zamierzone efekty. Stanowisko asystenta rodziny funkcjonuje w gminie Sienno od lipca 2013r.

Podstawowym założeniem programu jest utworzenie systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 dla Gminy Sienno opracowano na podstawie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r.

poz. 575 z póź. zm.) , zgodnie z którym gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

W myśl założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego systemu lokalnego.

Działania względem rodziny muszą być podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji - pomoc społeczna, szkoła, policja, kuratorzy, sąd itp.

Celem programu będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych, które będą zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego powołanych.

II. PODSTAWA PRAWNA

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z póź. zm.),
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.),
- d) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.).

III. Diagnoza społeczna.

Gmina Sienno jest gminą wiejską, rolniczą, tworzy ją 36 sołectw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku liczba mieszkańców Gminy Sienno wynosiła 6.014, w tym: 3.022 mężczyzn i 2.992 kobiet. Liczba dzieci do lat 18 wynosiła 1.053.

Sienna jest lokalnym ośrodkiem handlowo usługowym oraz oświatowo- kulturalnym. Mieszkańcy gminy utrzymują się z rolnictwa i sadownictwa oraz handlu i usług. Część pracuje poza miejscem zamieszkania.

Ze świadczeń z pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych, bez względu na ich rodzaj formę i źródła finansowania w 2016r skorzystało 404 osoby z 239 rodzin. Powodem przyznania pomocy było: ubóstwo – 119 rodzin, bezdomność - 1, potrzeba ochrony macierzyństwa - 43 w tym z powodu wielodzietności 40, bezrobocie 122 , niepełnosprawność 83, długotrwała choroba 56, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 23. Rodzin z dziećmi korzystających z pomocy było 129, niepełnych rodzin z dziećmi -18, rodzin wielodzietnych -49.

Z pomocy asystenta rodziny korzystało:

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci
2013	6	31	21
2014	7	35	23
2015	8	38	24
2016	7	31	18

Z trzema rodzinami zakończono współpracę ze względu na osiągnięcie celów.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku ustalono, że liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na dzień 31.12.2016 rok wynosiła 2 dzieci w pieczy zastępczej:

- w rodzinach zastępczych spokrewnionych było umieszczonych -1 dziecko,
- w rodzinnym domu dziecka było umieszczone -1 dziecko,

W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom -

w związku z tym został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 - 2019. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodzin.

IV. Cele programu.

Cel główny

1. Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie wspólnej polityki na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe.

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny
3. Wspieranie rodzin we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania .

V. Adresaci programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka i prowadzi często do izolacji społecznej. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny jest największym zyskiem dla społeczności.

VI. Realizacja programu.

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.			
Rozpoznanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Urząd Gminy Siemno	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.
Praca socjalna polegająca na wzmocnieniu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie poprzez kształtowanie właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami społecznymi	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.

Dążenie do integracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego, pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej. Zapewnienie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez przydzielenie asystenta rodziny. Współpraca asystenta z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.			
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Urząd Gminy Sienno	Liczba dzieci korzystających z posiłków.
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Zespół interdyscyplinarny	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej,	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Urząd Gminy Sienno	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.
Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania			
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie	Liczba rodzin przeżywających trudności.

Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Policja	Liczba założonych Niebieskich Kart.
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży).	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Urząd Gminy Sienno	Liczba rodzin objętych pomocą.
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.
Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2017 - 2019	Pracownicy socjalni Asystenci rodziny	Liczba szkoleń i konferencji.

VII. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Sienno świadczące pomoc w opiece nad dzieckiem i rodziną.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie
2. Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie
3. Komisariat Policji
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Placówki Oświatowe
6. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie
7. Zespół Interdyscyplinarny

VIII. Realizatorzy Programu.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Urząd Gminy Sienno
3. Placówki Oświatowe
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Zespół Interdyscyplinarny

przy współpracy z jednostkami i organizacjami takimi jak:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Komisariat Policji w Siennie

- Sąd Rejonowy i Kuratorzy Sądowi
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
- Placówki Kulturalne
- Stowarzyszenia
- Organizacje pozarządowe

IX. Określenie spodziewanych rezultatów.

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku rodzinnym
4. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
5. Zmiana postaw społecznych, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny
6. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych.
7. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej.
8. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin poprzez zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych.
9. Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny

X. Źródła finansowania Programu.

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych celów. Szczególne znaczenie ma tu montaż finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł:

- 1) budżet gminy
- 2) środków Unii Europejskiej
- 3) innych funduszy zewnętrznych tj. programów i konkursów.

Trudno wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją Programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

XI. Monitoring.

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie Programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które ułatwiły bądź utrudniały jego realizację.

XII. Ewaluacja Programu.

Miejszem realizacji Programu jest obszar Gminy Sienna. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennie. Program ma charakter otwarty, będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb

XIII. Podsumowanie.

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załazkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podolać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka

i rodziny. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodziny założenia płynące z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają szansę zostać zrealizowane.